

**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 1/9

FACULTATEA FARMACIE
PROGRAMUL DE STUDII 0916.1 FARMACIE
CATEDRA DE FILOSOFIE ȘI BIOETICĂ

APROBAT

la ședința Comisiei de asigurare a calității și
evaluării curriculare în Farmacie

Proces verbal nr. 2 din 09.11.2021

Președinte, dr. șt. farm., conf. univ.

Uncu Livia

APROBAT

la ședința Consiliului Facultății Farmacie

Proces verbal nr. 3 din 16.12.2021

Decanul Facultății Farmacie, dr. șt. farm., conf. univ.

Ciobanu Nicolae

APROBAT

la ședința Catedrei de filosofie și bioetică

Proces verbal nr. 2 din 16.09.2021

Șef catedră, dr. hab. în filos., conf. univ.

Ojovanu Vitalie

CURRICULUM

DISCIPLINA BIOETICĂ

Studii integrate

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Curriculum elaborat de colectivul de autori:

Ojovanu Vitalie, dr. hab. în filos., conf. univ.

Rubanovici Ludmila, dr. în filos., conf. univ.

Banari Ion, dr. în filos., lect. univ.

Eșanu Anatolie, dr. în filos., conf. univ.

Chișinău, 2021

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 2/9

I. PRELIMINARII

Bioetica este un domeniu interdisciplinar care apare drept rezultat al dezvoltării științelor și tehnologiilor inclusiv celor medicale având drept obiectiv reglarea relațiilor interumane sau extraumane în noile condiții sociale determinate de aceste progrese. Studiarea bioeticii în cadrul medical și farmaceutic, cunoașterea problemelor etice, formarea deprinderilor de soluționare a lor va crea condiții prielnice pentru fortificarea încrederii mutuale dintre medic și pacient, va consolida alianța terapeutică indispensabilă procesului diagnostic, curativ și preventiv. În acest curs studenții vor obține cunoștințe sistematice, metodice și instrumentale cu privire la probleme etice ale interacțiunii clinice dintre medic și pacient, dintre farmacist și pacient, dilemelor morale generate de metodele medicale avansate ale reproducerii umane cât și a celor legate de practici reproductive tradiționale/uzuale; aspecte etice relevante pe final de viață; principii etice aplicate cercetării biomedicale. Studiarea bioeticii în cadrul farmaceutic permite dezvoltarea cunoștințelor etice și crearea unor abilități necesare pentru deliberarea și înfruntarea problemelor de ordin moral întâlnite în clinică și în afara ei. Cursul propus pentru studenți cuprinde cinci teme importante pentru introducerea audiențelor în domeniu. În cadrul cursului aspectele teoretice vor fi îmbinate cu cele practice în proporția recomandată de ghidurile didactice contemporane.

- **Misiunea curriculumului (scopul) în formarea profesională**

Cursul de bioetică are misiunea de a contribui la configurarea profilului umanist al farmacistului contemporan, prin oferirea de cunoștințe și formarea de competențe pe marginea unui șir întreg de probleme cu valoare clinică sau/și socială, așa cum urmează:

1. Cunoașterea aspectelor clinice ale bioeticii reprezintă condiții indispensabile ale realizării alianței și încrederii terapeutice, care rezultă în sporirea ratei de complianță la tratament, duce la rezultate terapeutice expectate și finalmente la satisfacție mutuală. Lipsa abilităților de reflecție pe marginea acestor subiecte constituie una dintre cauzele satisfacției scăzute față de serviciile medicale.

2. Studiarea și discuțiile asupra cadrului legal în reproducere, asupra statutului moral al fătului/embrionului/copilului, asupra responsabilității parentale dar și a responsabilității medicului ca profesionist și cetățean va condiționa un spor de cunoaștere indispensabil pentru luarea unor decizii clinice rezonabile și argumentate din punct de vedere moral, în același timp necesare pentru crearea de atitudini și viziuni cetățenești cu privire la politicile nataliste.

3. Euthanasia și îngrijirea paliativă sunt două practici medicale alternative, aplicate pe final de viață, care ridică un șir de probleme etice, cunoașterea cărora poate favoriza dezvoltarea unor competențe și abilități necesare pentru găsirea soluțiilor oportune /justificabile din perspectivă morală.

4. Cercetarea biomedicală are un impact major asupra calității vieții omului contemporan. În medicină cercetarea științifică se realizează de regulă prin implicarea ființelor umane, fapt care impune aplicarea unor standarde de ordin moral în desfășurarea acestui tip de activitate. În același timp obținerea unui beneficiu social neîntârziat presupune desfășurarea cercetării științifice în condiții de integritate morală. Cunoașterea acestor subiecte va contribui la aprecierea valorii sociale a științei biomedicale prin prisma normativității morale.

- **Limbile de predare a disciplinei:** română, rusă, engleză.

- **Beneficiari:** studenții anului II, facultatea Farmacie.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 3/9

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	U.02.O.018		
Denumirea disciplinei	Bioetica		
Responsabili de disciplină	dr. hab. în filos., conf. univ. Vitalie Ojovan dr. în filos., lect. univ. Ion Banari dr. în filos., conf. univ. Anatolie Eșanu		
Anul	I	Semestrul	2
Numărul de ore total, inclusiv:			60
Curs	15	Lucrări practice/ de laborator	-
Seminare	30	Lucrul individual	15
Forma de evaluare	E	Numărul de credite	2

III. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

La finele studierii disciplinei studentul va fi capabil:

- **la nivel de cunoaștere și înțelegere:**
 - cunoașterea noțiunilor, conceptelor și problemelor de baza ale bioeticii.
 - înțelegerea importanței abordării multidisciplinare în bioetică.
 - familiarizarea cu cele mai actuale dileme de ordin etic întâlnite în activitatea medicală sau/și legate de avansarea cunoștințelor biomedicale.
 - înțelegerea modelelor de soluționate a conflictelor/dilemelor morale.
- **la nivel de aplicare:**
 - formarea de competente pentru aplicarea cunoștințelor acumulate în cadrul acestui modul în activitatea profesională/clinică.
 - dezvoltarea abilităților de deliberare pe margine problemelor morale.
 - formarea deprinderilor de luare a deciziilor morale în context clinic.
- **la nivel de integrare:**
 - cunoștințele și abilitățile acumulate în cadrul acestui curs vor permite studenților să aibă o viziune holistă asupra actului medical – ca activitate complexă în care aspectele clinice interferează cu un șir de influențe/aspecte extramedicale.

IV. CONDIȚIONĂRI ȘI EXIGENȚE PREALABILE

Pentru a fi implicat în mod plener în procesul de studii studentul necesită:

- cunoașterea limbii de predare;
- cunoașterea valorilor general umane și celor etice în particular;
- abilitate de comunicare și lucru în echipă;
- calități – toleranță, empatie, autonomie.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 4/9

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR *Cursuri (prelegeri), lucrări practice/ lucrări de laborator/seminare și lucru individual*

Nr. d/o	TEMA	Numărul de ore		
		Prelegeri	Seminare	Lucrul individual
1.	Morala, etica și etica profesională: istorie și noțiuni generale	2	5	2
2.	Bioetica drept domeniu interdisciplinar: originea, obiectul de studiu și traseele de dezvoltare	2	5	2
3.	Aspecte clinice ale bioeticii	2	4	2
4.	Probleme bioetice în reproducerea umană	2	3	2
5.	Bioetica în contextul cercetărilor genetice	2	3	2
6.	Subiecte bioetice în situații extreme de sănătate și pe final de viață	3	6	3
7.	Aspecte bioetice ale cercetării biomedicale	2	4	2
		15	30	15
Total		60		

VI. MANOPERE PRACTICE ACHIZIȚIONATE LA FINELE DISCIPLINEI

- Cunoașterea și aplicarea în practica farmaceutică a principiilor și valorilor bioeticii .
- Valorificarea posibilităților de analiză a diferitor situații și cercetarea biomedicală și din cazuri clinice prin potențialul teoretic și practic al bioeticii.

VII. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Obiective	Unități de conținut
Tema 1. Morala, etica și etica profesională: istorie și noțiuni generale	
<ul style="list-style-type: none">• să definească conceptele de etică și morală;• să cunoască particularitățile eticii medicale ca domeniu de studiu și activitate;• sa demonstreze conflictul moral;• să dezvolte competențe de identificare și soluționare a conflictului moral;• să aplice teoriile normative în luarea deciziilor morale pe marginea studiilor de caz;• să autoevalueze competențele de aplicare a conceptelor normative.	<ol style="list-style-type: none">1. Definierea conceptelor de etică și morală.2. Teorii normative: etica virtuții (versiunea Aristotelică tradițională), deontologia (versiunea lui Im. Kant) consecințialismul (versiunea lui J.S. Mill), și principismul (versiunea Beauchamp/Childress).3. Particularitățile eticii profesionale în activitatea medicală. Nivelurile eticii medicale.4. Categoriile de bază ale eticii și eticii medicale.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 5/9

Obiective

Unități de conținut

Tema 2. Bioetica drept domeniu interdisciplinar: originea, obiectul de studiu și traseele de dezvoltare

- să definească conceptul de bioetică și să identifice orientările teoretice și practice în domeniul medical;
- să cunoască momentele importante ale evoluției bioeticii ca domeniu de studiu și activitate;
- să evalueze modelele socioculturale ale bioetice;
- să aplice principiile bioetice în luarea deciziilor morale pe marginea studiilor de caz.

1. Conceptul de bioetică, originea și obiectul de studiu.
2. Traseele de dezvoltare ale bioeticii.
3. Modelele socioculturale ale bioeticii.
4. Principiile metodologice și morale ale bioeticii.

Tema 3. Aspecte clinice ale bioeticii.

- să definească tipurile de relații medic-pacient;
- să înțeleagă esența paternalismului;
- să cunoască consecințele abordării paternaliste a pacientului;
- să definească abordarea antipaternalistă;
- să demonstreze valoarea practică a acordului informat și a implicării pacientului în luarea deciziilor medicale;
- să cunoască ce este confidențialitate și obligațiile morale derivate din aceasta;
- să știe ce înseamnă eroare medicală și care sunt recomandările morale în eventualitatea producerii ei;
- să poată elabora un model de acord informat valid pentru o condiție medicală concretă/ diagnostic concret;
- să integreze abilitățile teoretice asimilate în practica terapeutică.
- să integreze rolul și valoarea teoriilor normative în luarea deciziilor morale.

1. Tipuri de relații medic-pacient: paternalism-antipaternalism
2. Acordul informat ca expresie a abordării anti-paternaliste. Criterii de validitate a acordului informat. Pacienți vulnerabil.
3. Confidențialitatea - expresie a dreptului pacientului la viață privată, limitele acestui drept și consecințele limitării lui.
4. Erorile medicale și obligația morală a veracității.
5. Deciziile morale. Conflictul moral și soluționarea lui.

Tema 4. Probleme bioetice în reproducerea umană.

- să definească conținutul polemicilor etice pe marginea avortului indus medical;
- să cunoască ce este maternitatea surrogat și care sunt problemele etice ridicate de practicarea acesteia;
- să demonstreze capacitatea de a delibera pe marginea solicitării de avort indus medical după indicații sociale și să fie capabili să formuleze argumente rezonabile în favoarea deciziilor pe marginea solicitării de avort indus medical după indicații sociale;
- să poată opta în mod argumentat în favoarea/defavoarea maternității surrogat după analiza minuțioasă a efectelor potențiale ale acestei proceduri asupra mamei de gestație, asupra cuplului beneficiar și asupra copilului.

1. Avortul: polemicile cu privire la dreptul la viață a embrionului și dreptul la alegere a mamei.
2. Regulamentele naționale cu privire la avortul indus medical.
3. Fertilizarea in vitro: argumente pro și contra.
4. Maternitatea surrogat drept sursă potențială de: conflict dintre părțile contractante; violare a drepturilor și demnității copilului; de exploatare a femeii.

Tema 5. Probleme bioetice în contextul cercetărilor genetice

- să identifice subiectele bioetice în abordările contemporane ale genomului uman;
- să cunoască impactuletic, social și juridic al Proiectului Genomului Uman;

1. Genomul uman în contextul bioeticii.
2. Proiectul Genomului Uman și impactul său etic, social și juridic.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 6/9

Obiective

- Să caracterizeze impactul bioetic al diagnosticului genetic.
- să constituie condițiile bioetice ale sfatului și consultului genetic;
- să definească conținutul polemicilor bioetice pe marginea clonării și a ingineriei genetice.

Unități de conținut

3. Diagnosticul genetic. Implicații bioetice în contextul sfatului și consultului genetic
4. Subiectul clonarea și ingineria genetică în contextul abordărilor bioetice.

Tema 6. Probleme bioetice în situații extreme și pe final de viață.

- să definească noțiunile cheie ale transplantologiei și să identifice condițiile bioetice în realizarea transplantului de organe.
- să definească conceptul de eutanasiu și suicid asistat medical;
- să cunoască argumentele împotriva și în favoarea practicării/legalizării eutanasiei active voluntare;
- să înțeleagă obiectivele îngrijirilor paliative;
- să demonstreze deosebirea dintre unele practici aplicate în context paliativ și eutanasiu;
- să aplice capacitatea de structurare și consolidare a gândurilor cu privire la opțiune, găsind în același timp resurse/căi de acceptare a perspectivei/poziției opuse;
- să înțeleagă importanța cunoașterii problemelor etice ale eutanasiei și îngrijirilor paliative ca două alternative medicale pe final de viață.

1. Transplantul de organe: noțiuni cheie și clasificare.
2. Condiții bioetice în realizarea transplantului de organe.
3. Conceptul de eutanasiu. Tipurile eutanasiei. Argumente „pro” și „contra” eutanasiei.
4. Conceptul de îngrijire paliativă și optica sa interdisciplinară.
5. Problema deciziilor morale pe final de viață.

Tema 7. Aspecte bioetice ale cercetării biomedicale.

- să definească specificul aspectului etic în cercetare;
- să cunoască diferența dintre cercetare biomedicală și activitate clinică medicală;
- să releve categoria de integritate științifică;
- să înțeleagă cerințele etice de bază în cercetarea cu implicarea ființelor umane (pacienților sau voluntarilor sănătoși);
- să demonstreze ce este plagiatul și de ce acesta este un act imoral;
- să aplice cunoștințele obținute la evaluarea unui protocol de studiu cu implicarea ființelor umane;
- să înțeleagă importanța abordării etice a cercetării științifice.

1. Conceptul de cercetare științifică/cercetare biomedicală în raport cu cel de activitate clinică.
2. Integritatea științifică. Plagiatul: cauze, consecințe și forme.
3. Cerințe morale ale cercetării pe ființe umane. Declarația de la Helsinki.
4. Componenta unui protocol de studiu.

VIII. COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE (CS) ȘI TRANSVERSALE (CT)) ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU

✓ Competențe profesionale (specifice) (CS)

- CP1. Cunoașterea bazelor teoretice ale disciplinelor incluse în curriculumul facultății, a principiilor generale în elaborarea, analiza și înregistrarea produselor farmaceutice și parafarmaceutice;

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 7/9

cunoașterea principiilor generale de organizarea și funcționare a instituțiilor farmaceutice cu diferite forme juridice de activitate; cunoașterea cadrului legislativ în domeniul farmaciei; cunoașterea drepturilor și a obligațiilor farmacistului.

- CP4. Diagnosticarea particularităților și culturii organizaționale a instituției din sistemul farmaceutic, unde î-și desfășoară activitatea specialistul; proiectarea și coordonarea activității farmaceutice în diverse instituții: farmacii de tip deschis de stat sau particulare; farmacii de spital; depozite farmaceutice; fabrici de medicamente, laboratoare pentru controlul calității și certificarea medicamentelor etc.; încadrarea activă a specialistului în procesul realizării misiunii instituției farmaceutice; demonstrarea capacității de a lua decizii orientate spre perfecționarea sistemului farmaceutic.
 - CP5. Determinarea criteriilor de evaluare a eficacității sistemului farmaceutic și de activitate personală în funcție de condițiile reale și în context social concret; determinarea modalităților de dirijare a activității farmaceutice în baza rezultatelor evaluării; identificarea problemelor de cercetare în domeniul farmaciei; cunoașterea metodologiei cercetării științifice în activitatea practică de farmacist sau conducător al unității farmaceutice.
 - CP6. Adoptarea mesajelor la diverse medii socio-culturale, inclusiv prin comunicarea în mai multe limbi străine; utilizarea capacităților de rezolvare a problemelor de situație în activitatea farmaceutică prin colaborare cu medicii; promovarea principiilor de toleranță și compasiune față de pacienți; utilizarea tehnologiilor informaționale (și a computerului) în activitatea farmaceutică.
- ✓ **Competențe transversale (CT)**
- CT2. Identificarea necesităților de formare profesională în funcție de evoluția sistemului farmaceutic; determinarea priorităților în formarea profesională continuă a farmacistului; aprecierea schimbărilor parvenite în sistemul farmaceutic drept condiție a funcționalității lui.
 - CT3. Realizarea activităților și exercitarea rolurilor specifice muncii în echipă. Promovarea spiritului de inițiativă, dialogului, cooperării, atitudinii pozitive și respectului față de ceilalți, a empatiei, altruismului și îmbunătățirea continuă a propriei activități.

✓ **Finalități de studiu**

La finalizarea studierii unității de curs studentul va fi capabil:

- Să înțeleagă valoarea și locul cunoștințelor de bioetică în contextul educației și activității medicale.
- Să știe să analizeze holist diferite tipuri de situații clinice (cazuri) ținând cont de obligațiile morale derivate din principiile etice.
- Să fie capabil să analizeze corelația dintre obligațiile morale (profesionale) competitive și să poată să determine obligația morală prioritară în dependență de caz și context.
- Să înțeleagă importanța argumentării în luarea deciziilor morale și a asumării responsabilității pentru consecințele deciziei luate.
- Să cunoască rolul realizării obligațiilor morale în asigurarea calității actului medical.
- Să-și autoevalueze cunoștințele și competențele de luare a deciziilor morale în situațiile de problemă examinate.

IX. LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1.	Studierea literaturii obligatorii și	Lecturarea, identificarea momentelor/subiectelor cheie a materialului, luarea de notițe,	1. Aprecierea nivelului de implicarea a studentului în sesiunile practice.	Pe parcursul semestrului.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 8/9

	cele opționale la temă.	formularea de concluzii și opinii personale.	2. Aprecierea calității implicării (calitatea mesajelor, judecăților și concluziilor exprimate).	
2.	Elaborarea unui formular de Consimțământ informat valid.	Familiarizarea cu criteriile de validitate a unui consimțământ informat. Identificarea unei condiții medicale particulare cu referire la care va fi elaborat consimțământul.	Aprecierea validității formularului de consimțământ elaborat.	Sarcină practică la tema 2.
3.	Analiza studiului de caz cu incidență bioetică.	Alegerea și descrierea studiului de caz Analiza cauzelor problemelor apărute în studiul de caz. Prognosticul cazului cercetat. Deducerea rezultatului scontat al cazului.	1. Analiza, sinteza, generalizarea datelor obținute prin investigare proprie. 2. Formarea unui algoritmul de cunoaștere în baza concluziilor obținute.	Pe parcursul semestrului.

X. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

• Metode de predare și învățare utilizate

Prelegerea constă într-o expunerea interactivă a conținutului de baza a cursului.

Seminarul și activitatea extraauditivă a studentului presupune aplicarea a unui șir de metode după cum urmează: conversația euristică, problematizarea, brainstorming, lucrul în grup, studiul individual, dezbateră, rezolvarea situațiilor de problemă, joc de rol, studiul de caz.

• Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei)

Studiul textelor de documente; jocurile de rol; studiul de caz; instruirea asistată de calculator.

• Metode de evaluare (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale)

Curentă: control frontal sau/și individual prin:

- ✓ evaluarea nivelului de implicare a studenților și calității acestora în realizarea sarcinilor curente;
- ✓ evaluarea răspunsurilor (argumentelor și deciziilor studenților) la întrebările situațiilor de problemă sau studiilor de caz;
- ✓ evaluarea lucrării de control.

Finală: Examen.

Proba finală (examenul) constă dintr-un test în scris în sistemul SIMU cu complement simplu și compus.

Răspunsurile se apreciază cu note de la 0 până la 10 în conformitate cu regulamentele naționale de evaluare a cunoștințelor și competențelor. Media anuală se formează din suma tuturor notelor împărțită la numărul de note acumulate.

Nota finală va fi calculată din nota medie anuală (coeficientul 0,5) și nota la proba finală (coeficientul 0,5).

Modalitatea de rotunjire a notelor la etapele de evaluare

Grila notelor intermediare (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de notare național	Echivalent ECTS
1,00-3,00	2	F
3,01-4,99	4	FX
5,00	5	E

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 9/9

5,01-5,50	5,5	
5,51-6,00	6	
6,01-6,50	6,5	D
6,51-7,00	7	
7,01-7,50	7,5	C
7,51-8,00	8	
8,01-8,50	8,5	B
8,51-9,00	9	
9,01-9,50	9,5	A
9,51-10,0	10	

Nota medie anuală și notele tuturor etapelor de examinare finală (asistate la calculator, testare, răspuns oral) - toate vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note.

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca "absent" și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.

XI. BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ:

A. Obligatorie:

1. Dicționar de Filosofie și Bioetică. Chișinău: Medicina, 2004.
2. Țirdea Teodor N. Bioetică: curs de bază. Manual. Chișinău: Medicina, 2017.
3. Ojovanu V. (coord.). Filosofia medicinei (cu elemente de bioetică medicală): Suport de curs. Chișinău: CEP Medicina, 2017.
4. Цырдя Т.Н., Берлинский П.В. Философия (С курсом Биоэтики). Кишинэу: Medicina, 2002.
5. Talbot Marianne. Bioethics: an introduction. Cambridge: Cambridge University Press, 2016.

B. Suplimentară:

1. Aristotel. Morala către Eudem. În: Bagdasar N., Virgil Bogdan, Narly C. Antologie filosofică. București: Editura Uniunii Scriitorilor, 1996.
2. Astărăstoae V., Sana Loue, Ioan B-G. Etica cercetării pe subiecți umani. Iași: Ed. U.M.F. „Gr. Popa”, 2009.
3. Beauchamp T., Childress J. Principles of Biomedical Ethics. Oxford: Oxford University Press, 2001.
4. Eșanu Anatol, Berlinschi Petru. Aspectul bioetic al experimentelor biomedicale. În: Teodor N.Țirdea. Elemente de bioetică. Ch.: Univers Pedagogic, 2005, p.100-118.
5. Gramma Rodica, Paladi Adriana, Aspecte etice în organizarea asistenței pacientului moribund - asistența paliativă. În: Etica sănătății publice. Chișinău: Tipogr., "T-Par". S. n, 2016, p.329-345.
6. Mill John Stuart. Utilitarismul. București: Editura Alternative, 1994.
7. Paladi A. Etica cercetării biomedicale. Îndrumar didactico- metodic. Chișinău: Centrul Editorial - Poligrafic Medicina, 2014.